

WYPEŁNIA UCZEŃ

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kod ucznia

--	--	--

UZUPEŁNIA NAUCZYCIEL

dysleksja

Próbny egzamin ósmoklasisty

Luty 2019

**Przygotowanie do egzaminu zewnętrznego
z języka polskiego dla klasy 8****Informacje dla ucznia**

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 13 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój PESEL i kod.
3. Czytaj uważnie teksty, a następnie wykonuj wszystkie zadania umieszczone pod nimi.
4. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.
5. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
6. W zestawie znajdują się różne typy zadań. Ich rozwiązania zaznacz na karcie odpowiedzi w przedstawiony sposób:
  - wybierz jedną z podanych odpowiedzi i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą, np. gdy wybierzesz odpowiedź A:

A	B	C	D
---	---	---	---

- wybierz właściwą odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiednimi literami lub liczbą i literą, np. gdy wybierzesz odpowiedź PP lub TT albo A1:

PP	PF	FP	FF	lub	TT	TN	NT	NN	lub	A1	A2	A3	B1	B2	B3
----	----	----	----	-----	----	----	----	----	-----	----	----	----	----	----	----

7. Staraj się nie popełnić błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zamaluj inną odpowiedź, np.

A	B	C	D
---	---	---	---

8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 120 minut.
10. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać 48 punktów.

Powodzenia!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–5.

Leopold Staff
*Ars poetica*¹

Echo z dna serca, nieuchwytnie,
Woła mi: „Schwyć mnie, nim przepadnę,
Nim zblednę, stanę się błękitne,
Srebrzyste, przezroczyście, żadne!”

Łowię je spieszenie jak motyla,
Nie, abym świat dziwnością zdumiał,
Lecz by się kształtem stała chwila
I abyś, bracie, mnie zrozumiał.

I niech wiersz, co ze strun się toczy,
Będzie, przybrawszy rytm i dźwięki,
Tak jasny jak spojrzenie w oczy
I prosty jak podanie ręki.

¹ *Ars poetica* (łac.) – sztuka poetycka.

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wiersz zawiera refleksję na temat poezji.	P	F
W utworze <i>Ars poetica</i> ujawnia się osoba mówiąca.	P	F

Zadanie 2. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Echo z dna serca, nieuchwytnie jest metaforą

- A. miłości.
- B. tęsknoty.
- C. natchnienia.
- D. niespełnienia.

Zadanie 3. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania

Utwór Leopolda Staffa można nazwać _____ .

A	poetyckim ogłoszeniem
B	poetyckim przepisem
C	poetycką dedykacją

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 4. (0–1)

Oceń, czy zamieszczone w tabeli przykłady środków poetyckich są zgodne z zapisanymi obok funkcjami. Zaznacz T, jeśli są zgodne, lub N – jeśli nie są zgodne.

Metafora: <i>Łowię je spiesznie jak motyla</i>	Podkreśla uchwycenie nietrwałych myśli, wrażeń.	T	N
Porównanie: <i>Tak jasny jak spojrzenie w oczy / I prosty jak podanie ręki.</i>	Wskazuje na odbiorców – prostych ludzi.	T	N

Zadanie 5. (0–2)

Jaka powinna być poezja według osoby mówiącej? Zapisz trzy cechy.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 6.–12.

Jerzy Bralczyk

Czy kreatywny jest lepszy niż twórczy?

Pochodzący z łaciny czasownik *kreować* dawniej oznaczał tworzenie, teraz – również odtwarzanie: mówi się na przykład, że aktor wykreował jakąś rolę, że ktoś się kreuje na kogoś... Podobnie się stało z rzeczownikiem *kreator*. Kiedyś kojarzył się głównie z liturgią łacińską (na przykład z wyrażeniem *Veni Creator Spiritus* – Przyjdź, Duchu Stwórcy), oznaczał przede wszystkim Stwórcę, choć także i twórcę – artystę. Teraz występuje często w zestawieniu *kreator mody*, a więc odnosi się do spraw bardziej przyziemnych. Cała rodzina wyrazów przestała więc oznaczać coś uroczystego, przestała być książkowa, nabrała bardziej powszedniego charakteru, ale – zdaniem niektórych – zachowała pewien odcień elegancji.

Zapóżyczony już nie bezpośrednio z łaciny, lecz z angielskiego przymiotnik *kreatywny* wielu osobom wydaje się nie tylko bardziej wyszukany, ale i bardziej nowoczesny niż rodzimy *twórczy*, choć w gruncie rzeczy odnosi się do tego samego. *Człowiek kreatywny* to ktoś, kto ma wiele pomysłów, może wiele stworzyć, a więc jest – właśnie twórczy.

W moim przekonaniu nadużywanie wyrazów *kreatywny*, *kreatywność* ma w sobie coś z zaklania rzeczywistości; ktoś, kto wypowiada słowo *kreatywny*, ma poczucie, że jest lepszy, i że mówi o kimś lepszym, mającym nadprzyrodzone zdolności.

Czy zatamujemy drogę temu słowu? Raczej nie. Starajmy się jednak częściej mówić nie o *kreatywności*, lecz o *pomysłowości*, *inwencji*, a także o tym, że ktoś jest *twórczy*, nie *kreatywny*.

Jerzy Bralczyk, *Mówi się. Porady językowe profesora Bralczyka*, Warszawa 2001.

Zadanie 6. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Obecnie czasownik <i>kreować</i> ma dwa znaczenia.	P	F
Współcześnie rzeczownik <i>kreator</i> odnosi się tylko do świata mody.	P	F

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 7. (0–1)

Jaka jest odpowiedź autora na pytanie postawione w tytule podanego tekstu?

Zadanie 8. (0–1)

Jaką przede wszystkim funkcję pełnią słowa zapisane w nawiasie w pierwszym akapicie tekstu?

Zaznacz poprawną odpowiedź.

- A. Definiują wyrażenie.
- B. Tłumaczą zwrot łaciński.
- C. Uszczegółwiają informację.
- D. Wprowadzają dygresję.

Zadanie 9. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Autor w ostatnim akapicie w celu zobrazowania bogactwa języka używa _____ .

A	antonimów
B	homonimów
C	synonimów

Zadanie 10. (0–2)

Uzupełnij poniższe zdania, tak aby powstało streszczenie tekstu Jerzego Bralczyka.

Jerzy Bralczyk w swoim tekście porusza problem _____.

Przedstawia _____

---

i stwierdza, że _____.

Zadanie 11. (0–2)

Od podanego wyrazu podstawowego *tworzyć* utwórz wyrazy pochodne.

Wyraz podstawowy	Rzeczownik nazywający czynność	Wykonawca czynności	Przymiotnik nazywający cechę
tworzyć			

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 12. (0–1)

„Zapóżyczony już nie bezpośrednio z łaciny, lecz z angielskiego przymiotnik *kreatywny* [...]”.

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Wyróżnione sformułowanie w powyższym zdaniu zapisano w taki sposób, ponieważ partykułę *nie* zapisuje się oddzielnie

- A. z wszystkimi przysłówkami.
- B. z przysłówkami odprzymiotnikowymi.
- C. z nieodmiennymi częściami mowy, jeśli sygnalizuje zdanie złożone.
- D. z przysłówkami odprzymiotnikowymi, jeśli wprowadza przeciwstawienie.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 13.–15.

Praca korepetytora okazuje się niewdzięczna, żmudna i zajmuje chłopcu całe popołudnia, toteż czas na własną naukę [...] znajduje dopiero w nocy. Ambitny chłopski syn, nie zważając na docinki kolegów paniczów, z uporem zdobywa wiedzę. Raz jednak, wyprowadzony z równowagi przez złośliwe uwagi, rzuca się z pięściami na prześladowcę i za pobicie kolegi zostaje wydalony ze szkoły. W tym momencie, który wydaje się przekreśleniem wieloletnich trudów, napotyka pomoc ze strony _____, który wstawia się u znajomego inspektora szkolnego i uzyskuje złagodzenie kary. [...]

Andrzej Z. Makowiecki, *1600 postaci literackich*, Warszawa 2011.

Zadanie 13. (0–2)

W której lekturze występuje bohater opisany w powyższym tekście? Podaj imię i nazwisko bohatera, imię i nazwisko autora oraz tytuł utworu.

Bohater _____

Autor _____

Tytuł _____

Zadanie 14. (0–1)

Jakim imieniem i nazwiskiem należy uzupełnić puste miejsce w tekście?

_____

Zadanie 15. (0–2)

W tekście podano, że opisany bohater był ambitny. Zapisz trzy inne jego cechy charakteru, które wynikają z fragmentu tekstu Andrzeja Z. Makowieckiego i całej lektury. Każdą cechę poprzyj odpowiednim przykładem zachowania bohatera.

Cecha	Przykład

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 16.–18.

Zbigniew Herbert
Stary Prometeusz

Pisze pamiętniki. Próbuje w nich wyjaśnić miejsce bohatera w systemie konieczności, pogodzić sprzeczne ze sobą pojęcie bytu i losu.

Ogień buzuje wesoło na kominku, w kuchni krząta się żona – egzaltowana dziewczyna, która nie mogła urodzić mu syna, ale pociesza się, że i tak przejdzie do historii. Przygotowanie do kolacji, na którą ma przyjść miejscowy proboszcz i aptekarz, najbliższy teraz przyjaciel Prometeusza.

Ogień buzuje na kominku, na ścianie wypchany orzeł i list dziękczynny tyrana Kaukazu, któremu dzięki wynalazkowi Prometeusza udało się spalić zbuntowane miasto.

Prometeusz śmieje się cicho. Jest to teraz jedyny sposób wyrażenia niezgody na świat.

Zbigniew Herbert, *Wiersze zebrane*, Kraków 2008.

¹ **Prometeusz** – tytan, który stworzył człowieka i, narażając się bogom oraz buntując się przeciwko nim, dał mu największy dar – ogień. Dzięki temu i innym doznany od niego dobrodziejstwom człowiek mógł panować nad światem. Prometeusz został jednak okrutnie ukarany: bogowie przykuli go do skały Kaukazu, a przylatujące co dzień sępy wyszarpywały mu wątrobę, która za każdym razem odrastała. Prometeusz nazywany jest „bogiem, który cierpiał przez miłość do ludzi”.

Zadanie 16. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B oraz jej uzasadnienie 1, 2 albo 3.

Zbigniew Herbert w swoim tekście przedstawił

A.	skróconą wersję mitu o Prometeuszu,	o czym świadczy	1.	przywołanie postaci tytana i wydarzeń z jego życia.
			2.	pokazanie dobrodziejstw wynikających z poświęcenia się tytana.
B.	własną interpretację mitu o Prometeuszu,		3.	pozbawienie tytana cech bohatera i umniejszenie jego poświęcenia się.

Zadanie 17. (0–1)

Jakie przeciwstawne znaczenie ma ogień w trzecim akapicie tekstu?

Zadanie 18. (0–1)

Zacytuj zdanie, w którym Zbigniew Herbert opisał jedyny przejaw buntu Prometeusza.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Gustave Moreau, *Prometeusz*, 1868 r.

Zadanie 19. (0–2)

Gustave Moreau na obrazie przedstawił Prometeusza samotnego, ale dumnego.

Każdą z tych cech uzasadnij jednym argumentem, odwołując się do odpowiednich elementów obrazu.

Samotność _____

_____

_____

Duma _____

_____

_____

Zadanie 20. (0–3)

Koło plastyczne organizuje w miejscowym domu kultury otwarcie wystawy prac inspirowanych mitami greckimi. Gościem honorowym będzie znany naukowiec specjalizujący się w historii starożytnej.

W imieniu organizatorów napisz ogłoszenie informujące o tym wydarzeniu i zachęcające społeczność lokalną do uczestnictwa. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Zadanie 21. (0–20)

Temat 1.

Jak daleko może posunąć się człowiek, aby osiągnąć szlachetny cel? Napisz do gazetki szkolnej artykuł, w którym rozważysz ten problem. W argumentacji odwołaj się do wiersza Adama Mickiewicza *Śmierć pułkownika*, wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.

Cześnik i Rejent po ślubie Klary i Waława postanawiają zgodnie zburzyć mur dzielący zamek na pół. Napisz opowiadanie o tym przedsięwzięciu. W swoim wypracowaniu wykaż, że bardzo dobrze znasz bohaterów *Zemsty* Aleksandra Fredry. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

WYPRACOWANIE

na temat nr _____

KARTA ODPOWIEDZI

WYPEŁNIA UCZEŃ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL

Kod ucznia

--	--	--

Nr zad.	Odpowiedzi					
1	PP	PF	FP	FF		
2	A	B	C	D		
3	A	B	C			
4	TT	TN	NT	NN		
6	PP	PF	FP	FF		
8	A	B	C	D		
9	A	B	C			
12	A	B	C	D		
16	A1	A2	A3	B1	B2	B3

WYPEŁNIA NAUCZYCIEL

dysleksja

Nr zad.	Liczba punktów			
	0	1	2	3
5	☐	☐	☐	
7	☐	☐		
10	☐	☐	☐	
11	☐	☐	☐	
13	☐	☐	☐	
14	☐	☐		
15	☐	☐	☐	
17	☐	☐		
18	☐	☐		
19	☐	☐	☐	
20	☐	☐	☐	☐

Zadanie 21.

Temat

1

Temat

2

Kryterium	Liczba punktów					
	0	1	2	3	4	5
1. Realizacja tematu wypowiedzi	☐	☐	☐			
2. Elementy retoryczne/elementy twórcze	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Kompetencje literackie i kulturowe	☐	☐	☐			
4. Kompozycja tekstu	☐	☐	☐			
5. Styl	☐	☐	☐			
6. Język	☐	☐	☐	☐	☐	
7. Ortografia	☐	☐	☐			
8. Interpunkcja	☐	☐				

SUMA PUNKTÓW: _____

Lista lektur obowiązkowych¹

Klasy IV–VI

Jan Brzechwa, *Akademia Pana Kleksa*
Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* (komiks)
René Goscinny, Jean-Jacques Sempé, *Mikołajek* (wybór opowiadań)
Rafał Kosik, *Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi*
Ignacy Krasicki, wybrane bajki
Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*
Adam Mickiewicz, *Powrót taty, Pani Twardowska, Pan Tadeusz* (fragmenty, w tym: opisy, zwyczaje i obyczaje, polowanie i koncert Wojskiego)
Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*
Bolesław Prus, *Katarynka*
Juliusz Słowacki, *W pamiętniku Zofii Bobrówny*
John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*
Henryk Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*
Józef Wybicki, *Mazurek Dąbrowskiego*
Wybrane mity greckie, w tym mit o powstaniu świata oraz mity o Prometeuszu, o Syzyfie, o Demeter i Korze, o Dedalu i Ikarze, o Heraklesie, o Tezeuszu i Ariadnie, o Orfeuszu i Eurydyce
Biblia: stworzenie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne, w tym o siewcy, o talentach, o pannach roztropnych, o miłosiernym Samarytaninie
Wybrane podania i legendy polskie, w tym o Lechu, o Piaście, o Kraku i Wandzie
Wybrane baśnie polskie i europejskie, w tym: Charles Perrault, *Kopciuszek*, Aleksander Puszkina, *Bajka o rybaku i rybce*

Klasy VII i VIII

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
Aleksander Fredro, *Zemsta*
Jan Kochanowski, wybór fraszek, pieśni i trenów, w tym treny I, V, VII, VIII
Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
Ignacy Krasicki, *Żona modna*
Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona, Śmierć Pułkownika, Świtezianka, Dziady część II*, wybrany utwór z cyklu *Sonety krymskie, Pan Tadeusz* (całość)
Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*
Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis, Latarnik*
Juliusz Słowacki, *Balladyna*
Stefan Żeromski, *Syzyfowe prace*
Sławomir Mrożek, *Artysta*
Melchior Wańkowicz, *Ziele na kraterze* (fragmenty), *Tędy i owędy* (wybrany reportaż)

¹ W latach 2019–2021 na egzaminie będą pojawiały się pytania dotyczące lektur obowiązkowych tylko dla klasy VII i VIII.